

Socialdemokraterna stoppar Radio Nord

Tvångslag efter valet Liberaler protesterar

Mot yttrandefrihet och mot näringsfrihet tog Nordiska rådets majoritet ställning på torsdagen i det mest betänkliga och beklämmande beslut som detta rådsorgan under sin tioåriga levnad presterat.

Under den svenske justitieministern Klings (s) ledning krävde flertalet av rådets medlemmar kriminalisering av all medverkan i de fria radiosändarna på internationellt vatten.

Övervikten blev förkrossande: 48 röster mot 7. Men någon ärorik majoritet är det icke som segtrat. Med

svepskäl har den höljt sina maktpolitiska motiv: att till varje pris och med uppgivande av normala rättsbegrepp söka framtinga kapitulation från sändare som inte mekaniskt kan kontrolleras av de styrande regimerna.

En svensk lag är att vänta till

höstriktsdagen när kommunalvalet är förbi.

Hänsyn till den internationella radiokonventionen nödvändiggör ingripande, ville statsrådet Kling hävda. Inte ett enda land bland konventionens undertecknare utanför den nordiska rådsregionen har vidtagit en tillstymmelse av åtgärder eller ens ifrågasatt någon åtgärd. Initiativet och iveren är utslutande företrädda hos de nordiska regeringarna. Under något internationellt tryck handlar förvisso icke kriminaliseringsmakarna. De handlar i eget intresse och av klart egoistiska motiv.

I denna aktion aktar de föga på den principiellt heliga internationella konvention, som Sverige redan 1952 ratificerat: Europarådets stadga om de mänskliga rättigheterna, där det uttryckligen fastslås att envar skall äga rätt till yttrandefrihet och frihet att mottaga och sprida uppgifter och tankar utan inblandning av offentlig myndighet och oberoende av territoriella gränser.

Nu skjuts i stället det politiska motivet fram, i negativt avskräckande syfte, från förbudsmajoriteten. Den svenske socialdemokraten Sven Mellqvist, som vid rådsmötet talade för det juridiska utskottet, hade som huvudargument varningar för de risker som kunde uppstå i orostider, om fria sändare tilläts operera utanför svenska vatten. De kan i ett kritiskt läge börja sända landskadlig propaganda, som allvarligt försvagar motståndskraften hos de nordiska folken, ville han påstå.

Detta är löjligt tal. I ett utrikespolitiskt spånt läge med allvarligt tryck mot Norden kommer en hotande stormakt att förfoga över ojämförligt starkare sändare, väl baserade i land. Den har intet som helst behov eller intresse av en liten sändare, som guppar omkring ute på sjön.

Vad som hittills reellt inträffat är att Radio Nords och Radio Mercurus sändningar inte åstadkommit ett spår av skadegörelse. Däremot har de, tack vare sin konkurrens, åstadkommit ökad livaktighet inom de nationella radiomonopolen, allmänheten och medborgarna till

Nordiska RÅDET

Skoglund (s) Gärde-Widemar (fp)

NEJ

JA

till frihet för Radio Nord

godo. Denna stimulans är det således som förbudsbeslutet nu vill avskaffa med kommunikationsminister Skoglund som drivande kraft på den svenska hemmaplanen. Det hade varit en väsentligare uppgift för Nordiska rådets majoritet att begrunda orsakerna till att dessa konkurrensfenomen framdrivs än att söka sätta konkurrensen ur kraft genom frihetsfientliga dekret.

Den besegrade minoritetsgruppen inom rådet stod glädjande nog under svensk liberal ledning. Ingrid Gärde Widemar fullföljde fram till beslutet sin fasta opposition mot de kränkningar av yttrande- och näringsfrihet som rådsmajoriteten bekymmerslöst genomdrev.

Radio Nord kan tystas redan i maj

RÖSTER i motse...

Vill ni ha kvar RADIO NORD?

Radio Nord och andra piratsändare skall stoppas, beslöt Nordiska rådet rekommendera med 48 röster mot 7 i går. Svenska regeringen (kommunikationsminister Skoglund) skall nu föreslå hur det ska gå till.

1 Radio Nord ska få fortsätta som förut.

X Jag tycker det gör det samma.

2 Det är rätt att förbjuda all annan radio än Sveriges Radio!

• Sprängskadad

VARNAMO (Expressen). En 12-årig pojke i Tofteryd, Skillingaryd mirakelräddades på torsdagen då en sprängladdning som han hittat på artilleriskjutfältet brann av inne i lägenheten. Pojken stod och knackade laddningen mot bordet då olyckan inträffade. Han fördes till läkare som konstaterade att pojken undkommit med brännskador i ansiktet och ögonfransarna avbrända.

1 Bo Bezelius, auktoriserad revisor, Stockholm: Att förbjuda Radio Nord är ett ingrepp mot den fria företagsamheten. Jag anser inte att Radio Nord är skadlig utan har sitt berättigande.

1 Fröken Signe Lindgren, telefonist, Stockholm: Det är inte rätt att förbjuda! Vi lever ju i ett fritt land. När vi får skriva fritt i tidningar ska vi också ha rätt att komma till tals per radio!

1 Fröken Barbro Edenberg, småskollärarinna: Vi har väl ändå någorlunda sorts frihet här i Sverige? Det är helt förkastligt att förbjuda andra radioföretag. Jag skulle sakna Radio Nord, om den tvingades upphöra.

1 Herr Rolf Van Krugten, fraktassistent, Stockholm: Vi har ju fått ett mycket bättre program genom Radio Nord. Skulle den tvingas stuta är det risk för att också Melodivision slår igen — det vore synd.

X Fröken Carita Färe, sekreterare, Stockholm: Jag bryr mig inte om vilket. Jag brukar sällan höra på Radio Nord. Jag tycker förresten att annonseringarna är förskräckligt påfrestande att höra.

1 Mogens Nielsen, dansk, nu finmekaniker i Solna: Fel att förbjuda. Genom konkurrensen blir det bättre program. Men det är danskarnas fel — det var de som kom upp med förslaget i Nordiska rådet!

2 George Fant, skådespelare, ordförande i Svenska Teaterförbundet, vilket är alla svenska artisters fackförening: Jag anser att Sveriges Radio av kvalitetsskäl bör vara ensam i etern.

1 Direktör Per-Olof "Kapp-Ab", ansörsör i Radio Nord: Det ska finnas fri konkurrens i det här landet. Ett förbud mot Radio Nord skulle inskränka den friheten. Vi har bara god erfarenhet av radionannonsering.

Väntar Skoglund till efter valet?

Redan i vår kan kommunikationsminister Gösta Skoglund vara klar att lägga fram ett lagförslag för riksdagen som gör all medverkan i och medhjälp till Radio Nords sändningar till kriminella handlingar.

Arbetet med propositionen sägs redan vara långt framskridet inom kommunikationsdepartementet.

Enligt författningen skall den vara på riksdagens bord senast 90 dagar efter värriksdagens öppnande, i detta fall senast den 10 april.

Det anses statsrådet Skoglund hinna med.

Sedan åker förslaget ut på remiss och utskottsbehandling varefter det kan vara klart för beslut någon gång i maj, senast den sista veckan, då värriksdagen avslutas.

Andra politiska bedömare tror däremot att kommunikationsministern föredrar att vänta med att lägga fram en i vida kretsar så pass impopulär motion till efter kommunalvalet. Det skulle i så fall innebära att Radio Nord finge en nådatid till hösten.

Svältes ut

När medverkan i Radio Nord kriminaliseras blir de som ekonomiskt stöder sändningarna brottslingar. Det innebär att det blir förbjudet att annonsera i Radio Nord och eftersom annonsörerna ju är de som ekonomiskt möjliggör sändningarna, torde Radio Nord "svälts ut".

Med den väntade propositionen fullföljer statsrådet Skoglund de uppmärksamheter som svenska regeringen — liksom de övriga nordiska ländernas regeringar — fått från Nordiska rådet.

Efter en lång debatt här på torsdagen röstade man med siffrorna 48-7 att rekommendera ländernas parlament att vidta åtgärder mot piratradioverksamhet.

Förbudsvännerna ansåg sig härigenom vara vilja göra en tidigare överenskommelse respekterad.

De nordiska länderna är nämligen medlemmar i Internationella Teleunionen (ITU) och där har man mycket noga fördelat frekvensband och våglängder varifrån respektive länder får sända program.

Förbudsvännerna motiverade ytterligare så här:

Om sådan här okontrollerad radioverksamhet, som Radio Nord och Radio Mercur bedriver, tillåts breda ut sig kan följderna för ex-vis sjöfart och lufttrafik bli direkt farliga. Dessa legala sändningar kan störas och bli omöjliga att uppfatta med olyckor som en sista möjlig följd.

Risken att främmande makt lägger propagandasändare i nordiska farvattnen drogs också fram.

Oförarglig

Bland dem som inte ville ha något förbud befann sig i Nordiska rådet fru Gärde Widemar (fp). Hon menade att förbud är motbjudande och odemokratiska när det gäller ting som inte oundgängligen måste förbjudas. Dit hör inte Radio Nord, som är ganska menlös och oförarglig. Dess verksamhet står inte i strid med allmänna rättssupplattningen.

Inget av de andra länderna i ITU har försökt sig på att kriminalisera medverkan och medhjälp till dessa olagliga radiosändningar. De nordiska länderna blir de första.

Panama går ej

Direktör Jack Kotschack har i Expressen förklarat att han tänker använda en legal frekvens som han erbjudits "låna" av Panama. På det sättet skulle han kunna kringgå de blivande lagbestämmelserna, eftersom hans skepp då inte skulle sända från den nuvarande (olagliga) frekvensen.

Den utvägen blir dock knappast möjlig.

Överingenjör Karl Ekström på Telestyrelsens radiobyrå:

— De frekvenser som länderna tilldelats av ITU är avsedda för användning inom länderna, inte som i det tänkta fallet från ett fartyg på internationellt vatten. Jag tror inte direktör Kotschack satt sig in i bestämmelserna om han sagt något sådant eller också har han missuppfattat dem.

Radio Nord-annonser för 50 000 sänkte priser med halv miljon

— Konsumenterna tjänar på radio-reklam, säger Ing Sten Engwall, som förra året annonserade i Radio Nord för omkring 50 000 kronor.

Genom annonseringen steg efterfrågan så kraftigt att priserna på våra varor kunde sänkas med sammanlagt en halv miljon kronor.

Den halva miljonen var alltså vad kunderna tjänade på Radio Nord, säger Ing Engwall. Omsättningen på detta varuavsnitt i firman (Turtle Wax bilprodukter) var 6 miljoner kr. Radionannonseringen följdes upp av omfattande tidningsannonsering.

Om omsättningen stiger blir kostnaden för att föra varje varuenhett från producenten till konsumenten lägre. Det var just det som hände i det här fallet. Ing Engwall anser att detta faktum är oerhört mycket betydelsefullare än frågan om "skval eller icke skval" dvs om Radio Nords programkvalitet.

— Det är för prissänkningarnas och konsumenternas skull jag anser att

även Sveriges Radio och TV borde ha reklam, säger Ing Engwall. En statlig eller annan kommersiell radio skulle också ge Radio Nord konkurrens.

— Jag kan inte finna ett något av de motiv som framförts mot kommersiell radio och TV, statlig eller privat, kan vägas mot konsumenternas intresse av prissänkningar genom ökad konsumtion till följd av reklam, säger Ing Engwall.